

จดหมายแจ้งผู้อ่าน

SCBS



เรียน ผู้อ่าน:

รายงานเศรษฐกิจที่ได้จัดส่งมาพร้อมกับจดหมายฉบับนี้เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นโดยศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจของธนาคารไทยพาณิชย์ โดยบริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด (SCBS) ได้รับอนุญาตจากธนาคารไทยพาณิชย์ให้เผยแพร่รายงานฉบับนี้แก่ลูกค้าของบริษัท ทั้งนี้ บริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด ได้พิจารณาดูรายงานฉบับนี้แล้ว และเห็นด้วยกับเนื้อหาของรายงาน

SCBS เผยแพร่รายงานเศรษฐกิจฉบับนี้ในนามของบริษัทเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลเป็นการทั่วไปเท่านั้น

บริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด

สัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยต่อ GDP ในไตรมาส 3/2021 ทรงตัวในระดับสูง ที่ 89.3% จับตา 2 ความเสี่ยงสำคัญต่อหนี้ครัวเรือนในระยะต่อไป คือ ผลกระทบของ Omicron และปัญหานี้ออกระบบที่กำลังเร่งตัว

18 มกราคม 2022



Key summary

- ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศตัวเลขหนี้ครัวเรือนไทย ณ ไตรมาส 3 ปี 2021 อยู่ที่ 14.3 ล้านล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ 4.2%YOY ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ระดับ 89.3% ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า โดยยังถือว่าอยู่ในระดับสูง
- การขยายตัวของสินเชื่อภาคครัวเรือนจากระบบธนาคารพาณิชย์ในไตรมาส 3 ชะลอลงในทุกหมวดสินเชื่อสำคัญ อย่างไรก็ตาม สินเชื่อส่วนบุคคลยังคงขยายตัวในระดับสูงตามความต้องการสภาพคล่องเพื่อชดเชยรายได้ที่ลดลงที่ยังมีมาก
- ปัญหานี้ออกระบบของภาคครัวเรือนมีแนวโน้มเร่งตัวสูง จากกลุ่มครัวเรือนที่มีความต้องการสินเชื่อเพื่อนำมาใช้จ่ายแต่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครัวเรือนรายได้น้อยที่มีความเปราะบางอยู่แล้ว
- สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยมีโอกาสปรับตัวสูงขึ้นอีกครั้งภายในช่วงครึ่งแรกของปี 2022 นี้ โดยปัจจัยเสี่ยงสำคัญมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Omicron ที่จะกระทบรายได้ครัวเรือนและทำให้ความต้องการสินเชื่อเพื่อทดแทนสภาพคล่องกลับมาเพิ่มสูงอีกครั้ง ส่งผลทำให้กระบวนการซ่อมแซมงบดุลของภาคครัวเรือนมีอุปสรรค และสถานะทางการเงินภาคครัวเรือนจะกลับมาฟื้นตัวได้ช้าลง ซึ่งจะกระทบต่อเนื่องไปถึงแนวโน้มการใช้จ่ายและคุณภาพสินเชื่อของภาคครัวเรือน
- ด้วยเหตุนี้มาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ ทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ การเยียวยาด้านรายได้ การสนับสนุนการจ้างงาน และการปรับทักษะแรงงาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการหารายได้ รวมถึงการสนับสนุนด้านสภาพคล่องเพื่อป้องกันปัญหานี้ออกระบบ จะยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับภาคครัวเรือนไทยที่ยังมีความเปราะบางสูง

หนี้ครัวเรือนไทย ณ ไตรมาส 3 ปี 2021 เพิ่มขึ้นไปอยู่ที่ 14.3 ล้านล้านบาท หรือขยายตัวที่ 4.2%YOY

เป็นการขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ตามการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจในช่วงเดียวกัน อันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่รุนแรงและมีมาตรการล็อกดาวน์ โดยสินเชื่อจากกลุ่มผู้ให้กู้ยืมหลัก ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์, สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน (SF)¹, สหกรณ์ออมทรัพย์ และบริษัทบัตรเครดิต ลิสซิ่ง และสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งมีสัดส่วนการปล่อยสินเชื่อให้ครัวเรือนรวมกันถึง 96.4% ล้วนมีการเติบโตที่ชะลอลงทั้งสิ้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 : หนี้ครัวเรือนไทยไตรมาส 3 ปี 2021 ขยายตัวชะลอลง จากไตรมาสก่อนหน้า

	สัดส่วน Q3/2021	อัตราการเติบโตเฉลี่ย (%) 2015-19	อัตราการขยายตัวเทียบช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า (%YOY)							
			2020	Q1/20	Q2/20	Q3/20	Q4/20	Q1/21	Q2/21	Q3/21
หนี้ครัวเรือน (แยกตามแหล่งผู้ให้กู้)	100.0%	3.9%	4.1%	4.1%	3.8%	3.9%	4.1%	4.7%	5.1%	4.2%
ธนาคารพาณิชย์	42.9%	4.1%	3.8%	3.9%	3.3%	3.7%	3.8%	4.9%	6.0%	4.5%
สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน	28.1%	3.2%	5.2%	2.6%	3.9%	4.4%	5.2%	5.5%	4.3%	3.6%
สหกรณ์ออมทรัพย์	14.9%	3.5%	2.3%	2.6%	2.5%	2.5%	2.3%	2.2%	2.4%	2.3%
บริษัทบัตรเครดิต ลิสซิ่ง และสินเชื่อส่วนบุคคล	10.5%	4.2%	5.2%	11.1%	7.5%	6.3%	5.2%	5.6%	7.7%	6.2%
โรงรับจำนำ	0.5%	4.0%	-8.4%	-1.0%	-7.2%	-8.2%	-8.4%	-2.2%	0.4%	1.0%
สถาบันการเงินอื่น	3.0%	8.6%	4.1%	7.3%	7.9%	4.9%	4.1%	5.5%	5.9%	8.3%

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดที่มาของการเติบโตของสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ พบว่า การเติบโตของยอดคงค้างสินเชื่ออุปโภคบริโภคมีการชะลอลงในทุกประเภทผลิตภัณฑ์หลัก โดยในไตรมาส 3 ปี 2021 ยอดคงค้างของสินเชื่ออุปโภคบริโภคในระบบธนาคารพาณิชย์เติบโต 4.2%YOY ชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่เติบโตถึง 5.7%YOY โดยเป็นการชะลอตัวทั้งในสินเชื่อที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ ส่วนบุคคล และบัตรเครดิต (ตารางที่ 2) โดยเฉพาะสินเชื่อรถยนต์และบัตรเครดิตที่มีการหดตัว ตามกิจกรรมการใช้จ่ายที่ซบเซาลงในช่วงที่มีมาตรการล็อกดาวน์ อย่างไรก็ตาม สำหรับสินเชื่อส่วนบุคคล แม้จะมีการชะลอตัวลงเล็กน้อย แต่ยังคงถือว่าเติบโตได้ในระดับสูง โดยในไตรมาส 3 ยอดคงค้างของสินเชื่อส่วนบุคคลจากธนาคารพาณิชย์ขยายตัวที่ 8.2% สูงกว่าอัตราการเติบโตของสินเชื่อประเภทอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลทำให้สัดส่วนของสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่ที่ 22.7% ต่อสินเชื่ออุปโภคบริโภครวมในระบบธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นจาก 22.5% ในไตรมาสก่อนหน้า ทำให้สินเชื่อส่วนบุคคลขยับขึ้นมาเป็นสินเชื่อที่มีสัดส่วนสูงเป็นอันดับสองรองจากสินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยได้แซงหน้าสัดส่วนของสินเชื่อรถยนต์เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่มีการเผยแพร่ข้อมูลสินเชื่อในปี 2013

ตารางที่ 2 : สินเชื่ออุปโภคบริโภคในระบบธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลง แต่การกู้สินเชื่อส่วนบุคคลยังเติบโตสูง

	สัดส่วน Q3/2021	อัตราการเติบโตเฉลี่ย (%) 2015-19	อัตราการขยายตัวเทียบช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า (%YOY)							
			2020	Q1/20	Q2/20	Q3/20	Q4/20	Q1/21	Q2/21	Q3/21
สินเชื่ออุปโภคบริโภคในระบบธนาคารพาณิชย์	100.0%	7.0%	4.4%	5.6%	4.8%	4.8%	4.4%	5.3%	5.7%	4.2%
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	50.3%	7.0%	5.9%	3.4%	4.4%	5.4%	5.9%	6.8%	6.8%	5.7%
สินเชื่อส่วนบุคคล	22.7%	8.1%	4.8%	10.9%	7.8%	5.6%	4.8%	5.9%	8.4%	8.2%
สินเชื่อรถยนต์	22.4%	6.1%	2.4%	6.1%	4.1%	3.5%	2.4%	1.2%	1.0%	-1.6%
สินเชื่อบัตรเครดิต	4.6%	6.6%	-2.1%	2.0%	-0.7%	1.0%	-2.1%	6.6%	5.0%	-0.8%

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

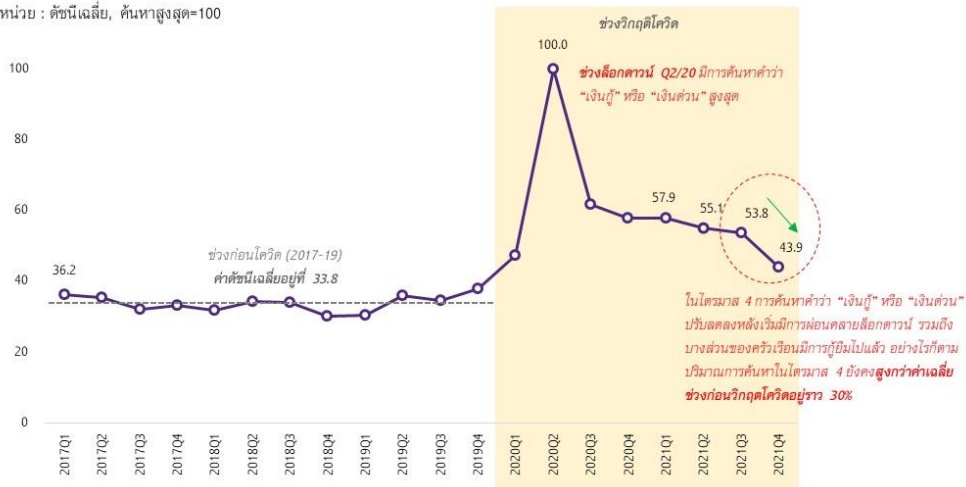
¹ SF1 ในที่นี้ประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

การเติบโตที่ยังอยู่ในระดับสูงของสินเชื่อส่วนบุคคลในระบบธนาคารพาณิชย์ และสินเชื่อจากบริษัทบัตรเครดิต ลิสซิ่ง และสินเชื่อส่วนบุคคล ยังคงสะท้อนถึงแนวโน้มการกู้ยืมเพื่อนำมาใช้จ่ายทดแทนสภาพคล่องที่หายไปตามรายได้ที่ลดลงของภาคครัวเรือนที่ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญของการเติบโตของหนี้ครัวเรือนในช่วงนี้ และเป็นเทรนด์ที่ดำเนินมาต่อเนื่องในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับข้อมูลประกอบจาก Google Trends ในส่วนของการค้นหาคำที่เกี่ยวข้องกับ “เงินกู้” “เงินด่วน” ซึ่งจากผลการค้นหาที่ปรากฏ สามารถเป็นได้ทั้งหนึ่งในและนอกระบบ โดยล่าสุดแม้ดัชนีจะมีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่อง แต่ก็ยังสูงกว่าระดับก่อนโควิดถึงราว 30% (รูปที่ 1) สะท้อนถึงความต้องการที่ยังสูงของผู้บริโภคต่อสินเชื่อเพื่อนำมาเป็นสภาพคล่องสำหรับการใช้จ่ายในช่วงที่รายได้ซบเซาและฟื้นตัวช้า

รูปที่ 1 : การค้นหา “เงินกู้” “เงินด่วน” ของคนไทยยังคงอยู่ในระดับสูงเทียบกับช่วงก่อน COVID-19

การค้นหาเงินกู้-เงินด่วน บน Google (Google Trends)

หน่วย : ดัชนีเฉลี่ย, ค้นหาสูงสุด=100



หมายเหตุ : มีความเป็นไปได้ว่า ดัชนีการค้นหา Google Trends อาจสะท้อนความต้องการเงินกู้-เงินด่วนที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากผู้บริโภคบางส่วนเมื่อพบการค้นหาที่ต้องการและได้เข้าถึงผู้ให้บริการแล้วครั้งหนึ่ง ก็อาจเลือกที่จะเข้าใช้งานตรงกับบริการนั้น ๆ ได้เลยในครั้งถัด ๆ ไปที่ต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องทำการค้นหาบน Google อีก

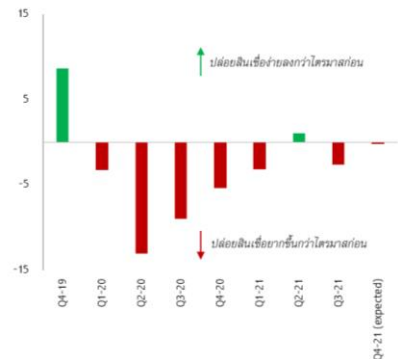
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ Google Trends (ข้อมูลอัปเดตถึงวันที่ 31 ธ.ค. 2021)

อย่างไรก็ดี สถาบันการเงินส่วนใหญ่ยังคงระมัดระวังในการให้สินเชื่อสะท้อนจากมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลที่ปรับเข้มงวดขึ้นมาโดยตลอดในช่วงวิกฤต COVID-19 (รูปที่ 2 ซ้าย) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มครัวเรือนรายได้น้อย ทำให้ความต้องการสินเชื่อที่ยังมีสูงอาจไม่ได้ถูกเติมเต็มได้อย่างครอบคลุมด้วยสินเชื่อในระบบ ส่งผลทำให้ในช่วง COVID-19 ผู้บริโภคจำนวนหนึ่งที่มีความต้องการสินเชื่อ ได้หันไปพึ่งพาหนี้นอกระบบ จากการสำรวจผู้บริโภคของ EIC (EIC Consumer Survey 2021) พบว่า มีถึง 26.1% ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำการกู้ยืมในช่วง COVID-19 ที่มีการกู้ยืมหนี้นอกระบบ (รูปที่ 2 กลาง) แนวโน้มดังกล่าวส่งผลทำให้ปริมาณหนี้นอกระบบของภาคครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหลังเกิดวิกฤต COVID-19 จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมภาคครัวเรือน พบว่า หนี้นอกระบบของภาคครัวเรือนไทยรวมในช่วงครึ่งแรกของปี 2021 อยู่สูงถึง 8.5 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นสูงจากช่วงก่อน COVID-19 ในปี 2019 ที่อยู่ที่ 4.8 หมื่นล้านบาท หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราสูงถึง 78% ถือเป็น การกลับมาเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งหลังจากที่หนี้นอกระบบมีแนวโน้มลดลงในปี 2019 (รูปที่ 2 ขวา)

รูปที่ 2 : มาตรฐานการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลของสถาบันการเงินหลักที่เข้มงวดมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนบางส่วนต้องหันไปพึ่งพาการกู้ยืมนอกระบบ

มาตรฐานการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลโดยธนาคารพาณิชย์

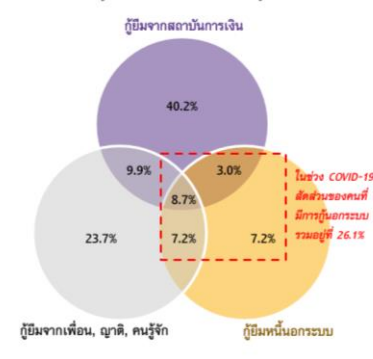
หน่วย : Diffusion Index (ค่า <0 คือ เข้มงวดขึ้นกว่าไตรมาสก่อนหน้า)



ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สัดส่วนการกู้ยืมในช่วงโควิด ตามแหล่งที่มา

หน่วย : % ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำการกู้ยืมในช่วงโควิด



ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจผู้บริโภคของ EIC (EIC Consumer Survey 2021) มีจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น 3,205 คน ทำการสำรวจในช่วง 27 ส.ค. - 27 ก.ย. 2021

หนี้นอกระบบครัวเรือนไทย

หน่วย : ล้านบาท หน่วย : % ของหนี้ทั้งหมด



ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนไทย ครึ่งแรกของปี 2021)

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย การสำรวจของ EIC และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดการกระจายตัวของหนี้นอกระบบภาคครัวเรือนจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า **ปัญหากระจุกตัวอยู่ในกลุ่มครัวเรือนรายได้น้อยเป็นส่วนใหญ่** ในภาพรวมสัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบอยู่ที่ 9.2% จากจำนวนครัวเรือนที่มีหนี้ทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ของครัวเรือนกลุ่มที่เป็นหนี้นอกระบบนี้มักจะกู้ยืมหนี้นอกระบบเพียงอย่างเดียว (ตารางที่ 3) และหากแยกตามระดับรายได้แล้ว จะพบว่า สัดส่วนของการเป็นหนี้นอกระบบในกลุ่มครัวเรือนรายได้น้อยจะสูงกว่าครัวเรือนรายได้สูง สอดคล้องกับผลกระทบของวิกฤตครั้งนี้ที่มีความรุนแรงกับกลุ่มคนรายได้น้อย และมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อมักจะมีความเข้มงวดกับกลุ่มคนเหล่านี้มากเป็นพิเศษ ทั้งนี้ครัวเรือนที่พึ่งพาหนี้นอกระบบในระดับสูง มักมีภาระหนี้สูงกว่าจากอัตราดอกเบี้ยหนี้นอกระบบที่จะสูงกว่ามาก สถานการณ์ดังกล่าวนี้จึงเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข เพื่อป้องกันไม่ให้ครัวเรือนเปราะบางเหล่านี้เข้าสู่วังวนปัญหาภาระหนี้สินล้นพ้นตัว

ตารางที่ 3 : 9.2% ของครัวเรือนไทยที่มีหนี้ เป็นหนี้จากการกู้ยืมหนี้นอกระบบ โดยกลุ่มครัวเรือนรายได้น้อยจะยังมีสัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบสูงกว่า

หน่วย : % ของครัวเรือนที่มีหนี้ในแต่ละกลุ่ม*

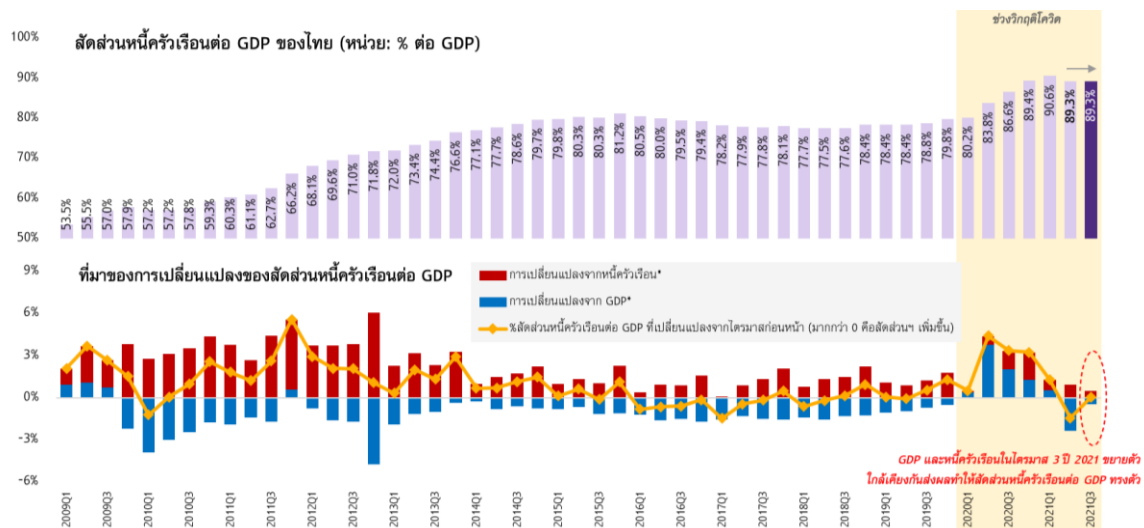
ครัวเรือนไทย แบ่งตาม 5 ระดับรายได้ (quintile)	รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน** (ล้านบาท/เดือน)	สัดส่วนหนี้นอกระบบต่อหนี้ทั้งหมด				สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบในแต่ละระดับรายได้
		100% (หนี้ทั้งหมดเป็นหนี้นอกระบบ)	50-99%	1-49%	0% (หนี้ทั้งหมดเป็นหนี้ในระบบ)	
ครัวเรือนที่มีหนี้ทั้งหมด	32.8	5.2%	0.9%	3.0%	90.8%	9.2%
Quintile 1 (รายได้น้อยสุด)	7.7	7.7%	1.1%	2.5%	88.7%	11.3%
Quintile 2	13.8	7.8%	1.3%	3.0%	87.9%	12.1%
Quintile 3	20.4	5.8%	1.2%	3.4%	89.6%	10.4%
Quintile 4	30.6	5.6%	1.0%	4.0%	89.5%	10.6%
Quintile 5 (รายได้สูงสุด)	68.1	1.5%	0.4%	2.4%	95.7%	4.3%
- รายได้สูงสุด Top 5%	119.2	0.7%	0.3%	2.5%	96.6%	3.5%

หมายเหตุ : *ข้อมูล ณ ครั้งแรกปี 2021 ครัวเรือนที่มีหนี้คิดเป็น 52.7% ของครัวเรือนทั้งหมด **คำนวณเฉพาะครัวเรือนที่มีหนี้

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยในไตรมาส 3 ปี 2021 ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า ที่ 89.3% จากการที่หนี้ครัวเรือนและ GDP ขยายตัวได้ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน โดยไตรมาส 3 ปี 2021 หนี้ครัวเรือนของไทยขยายตัวที่ 0.5% จากไตรมาสที่ 2 นำโดยการกู้ยืมเพื่อทดแทนสภาพคล่องที่ยังเติบโตสูงต่อเนื่อง ขณะที่ผลรวมของ GDP ที่นำมาคำนวณสัดส่วนหนี้ครัวเรือน² ในช่วงดังกล่าวขยายตัวในอัตราใกล้เคียงกันที่ 0.4% อย่างไรก็ตาม สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ที่ 89.3% ในไตรมาส 3 ก็ยังถือว่าสูงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับช่วงก่อนโควิด (ณ สิ้นปี 2019 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่เพียง 79.8%) (รูปที่ 3) สัดส่วนหนี้ครัวเรือนของไทยในระดับดังกล่าวส่งผลให้ไทยยังคงเป็นประเทศที่มีหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงเมื่อเทียบกับต่างประเทศ โดยจากข้อมูลของ Bank of International Settlement (BIS) ไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงสุดในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนามาตั้งแต่ปี 2011 จนถึงปัจจุบัน

รูปที่ 3 : สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยในไตรมาส 3 ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า ตาม GDP และหนี้ครัวเรือนที่ขยายตัวจากไตรมาสก่อนหน้าในอัตราที่ใกล้เคียงกัน



หมายเหตุ : *% การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลจากการที่ภาระหนี้ครัวเรือนยังอยู่ในระดับสูงจะเป็นหนึ่งในอุปสรรคที่สำคัญต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทย เนื่องจากภาระหนี้สูงจะทำให้การใช้จ่ายของภาคครัวเรือนมีข้อจำกัด ทั้งจากงบประมาณการใช้จ่ายของภาคครัวเรือนที่จะลดลงตามภาระการผ่อนชำระที่เพิ่มสูงขึ้น และการขอลินเชื่อใหม่ที่ยากมากขึ้นหลังภาระหนี้เดิมอยู่ในระดับสูงส่งผลให้มาตรฐานการปล่อยสินเชื่อโดยเฉพาะสินเชื่อในระบบมีความเข้มงวดมากขึ้น ผลพวงจากภาระหนี้ครัวเรือนที่สูงดังกล่าวจะเป็นปัจจัยกดดันสำคัญต่อการบริโภคภาคเอกชนซึ่งถือเป็นเครื่องยนต์สำคัญทางเศรษฐกิจของไทยในยามที่การใช้จ่ายจากนักท่องเที่ยวต่างชาติยังไม่ฟื้นตัว ส่งผลต่อเนื่องให้เศรษฐกิจไทยในภาพรวมมีแนวโน้มฟื้นตัวช้าในระยะข้างหน้า

² ผลรวมของ GDP ณ ราคาปัจจุบัน 4 ไตรมาสถอนหลัง (รวมไตรมาสปัจจุบัน)

EIC ประเมินว่า สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยอาจกลับมาสูงขึ้นได้อีก โดยเฉพาะจากปัจจัย การแพร่ระบาดของ COVID-19 สายพันธุ์ Omicron ที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสภาพคล่องของครัวเรือน ในช่วงเข้าสู่ปี 2022 เศรษฐกิจไทยกำลังกลับมาเผชิญความเสี่ยงจาก COVID-19 อีกครั้งหลังไวรัสสายพันธุ์ Omicron เริ่มแพร่ระบาดในประเทศมากขึ้น แม้ในเบื้องต้นจะมีข้อมูลว่าไวรัสดังกล่าวไม่ได้มีผลกระทบต่อร่างกายมากเท่ากับสายพันธุ์ก่อน ๆ แต่การแพร่ระบาดได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของทุกภาคส่วน นำไปสู่การชะลอการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมถึงการออกมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด ซึ่งจะกระทบกับเศรษฐกิจในหลายส่วนเช่นกัน กลไกดังกล่าวถือเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อรายได้และสภาพคล่องของครัวเรือน ผลักดันให้แนวโน้มความต้องการสินเชื่อเพื่อทดแทนสภาพคล่องของครัวเรือนกลับมาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนสูงขึ้นได้อีกครั้ง EIC มองว่าสัดส่วนหนี้ครัวเรือนมีโอกาสกลับมาเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าสัดส่วนหนี้ครัวเรือนจะอยู่ในช่วง 89.5%-90.5% ต่อ GDP ภายในช่วงครึ่งแรกของปี 2022 นี้ ก่อนที่จะทยอยปรับลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปในครึ่งปีหลังของปีนี้เป็นต้นไป หลังการแพร่ระบาดของ Omicron เบบางลงและกิจกรรมทางเศรษฐกิจกลับมาขยายตัวอีกครั้ง โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยว

EIC มองว่า ในระยะต่อไปที่ครัวเรือนไทยมีแนวโน้มเข้าสู่ช่วงของการซ่อมแซมงบดุล (deleverage) ยังถือว่าเป็นช่วงที่มีความเปราะบางสูง ดังนั้น จึงต้องอาศัยมาตรการหลายด้านประกอบกัน เพื่อให้สถานะทางการเงินของภาคครัวเรือนฟื้นตัวได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้เนื่องจากความเสี่ยงทางเศรษฐกิจจาก COVID-19 ยังไม่หายไป อันจะเป็นปัจจัยจุดรั้งสำคัญต่อรายได้ ประกอบกับภาคครัวเรือนโดยเฉพาะกลุ่มรายได้น้อยยังมีความท้าทายในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในช่วงที่ความต้องการสภาพคล่องยังมีอยู่มาก นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ทั้งมาตรการเยียวยา ด้านรายได้โดยเฉพาะสำหรับครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง การสนับสนุนการจ้างงาน การปรับ-เพิ่มทักษะแรงงานเพื่อเพิ่มความสามารถในการหารายได้ของภาคครัวเรือน การปรับโครงสร้างหนี้ให้ภาระการผ่อนชำระสอดคล้องกับรายได้ที่ลดลง และฟื้นเข้า ไปจนถึงการเสริมสภาพคล่องแก่ภาคครัวเรือนกลุ่มเปราะบางเพื่อลดการพึ่งพาหนี้นอกระบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่ก่อตัวขึ้นมาแล้วและอาจทวีความรุนแรงขึ้นหากไม่มีความช่วยเหลือที่ตรงจุด โดย EIC มองว่ากลุ่มมาตรการเหล่านี้ยังมีความจำเป็นอยู่มาก โดยจะต้องมีระยะเวลาการช่วยเหลือที่ยาวนานเพียงพอ เนื่องจากเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวช้า และการปรับตัวของภาคครัวเรือนทั้งการหารายได้เพิ่มเติม และการซ่อมแซมงบดุลก็จำเป็นต้องใช้เวลาเช่นกัน

บทวิเคราะห์โดย... <https://www.scbeic.com/th/detail/product/8050>

ผู้เขียนบทวิเคราะห์ : Economic Intelligence Center (EIC)

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

EIC Online: www.scbeic.com

Line: @scbeic



Disclaimer: The information contained in this report has been obtained from sources believed to be reliable. However, neither we nor any of our respective affiliates, employees or representatives make any representation or warranty, express or implied, as to the accuracy or completeness of any of the information contained in this report, and we and our respective affiliates, employees or representatives expressly disclaim any and all liability relating to or resulting from the use of this report or such information by the recipient or other persons in whatever manner. Any opinions presented herein represent our subjective views and our current estimates and judgments based on various assumptions that may be subject to change without notice, and may not prove to be correct. This report is for the recipient's information only. It does not represent or constitute any advice, offer, recommendation, or solicitation by us and should not be relied upon as such. We, or any of our associates, may also have an interest in the companies mentioned herein.